

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in judicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus I. De donatione inter vivos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](#)

QUÆSTIO XXIV.

IN TITVLVM XXIV. DE DONA- TIONIBUS.

Donatio, quasi doni datio, est liberalitas, nullo jure urgente facta, seu, ut loquuntur Jurisconsulti, est re licita, nullo jure cogente, mensa liberalitate, facta collatio; nam Julianus L. 1. ff. de donat. dat aliquis, inquit, ea mente, ne statim velis accipientis fieri, nec ullo causa ad se reverti, & propter nullam aliam causam facit, quam, ut liberalitatem, & magnificientiam exerceat. Non distimiliter à Theologis, duce S. Thoma in I. d. q. 1. a. 2. sic definitur: est datus liberalis, incredibilis: id est (ut exponit Molina tr. 2. D. 273.) non in communionem pro re alia, quaretributatur; inter promissionem, & donationem est discriben, quod promissio, natura sua, & præciso jure positivo, non habet vim transferendi dominii: at donatio, ex vi propria dominium solis verbis transferret, nisi obstat jus posirivum, requirens traditionem; ille, cui fit donatio, *Donatorius* appellatur. Communis divisio donationis in genere est in donationem *inter vivos* & *in donationem causa mortis*, de utraque, & ulterioribus donationis divisionibus dicemus in seqq.

ARTICULUS I.

De donatione inter vivos.

Donatio inter vivos est, quæ sit absque illa causa mortis; & dividitur in absolutam, conditionalē, modalem, & causalem; *absoluta* quæ & *pura* dicitur, est, quæ sit simpliciter, ita, ut res donata statim sit accipientis, *conditionalis* sit sub conditione, ut, *cum mibi donus equum, si Titius ex Asia venerit*; de qua V. Lib. 4. tit. 5. à n. 886. *Modalis* (quæ donatio sub modo appellari solet) est, quæ modum adjectum habet: ut, si dicas: *dono Petro fundum meum*, ut *Paulo alimenta praestet*; hæc statim valeret, quamvis modo deficiente revocari queat, L. i. C. de Donat. sub modo: at illa (nempe *conditionalis*) suspenditur, usque ad impletam conditionem, *Causalis*, seu *ob causam* sit, quando res donatur ad aliquem destinatum finiri: ut si dones Petro equum *ad bellum*, vel librum *ad studium*, vel pecuniam *ad spectacula po-*

pulo exhibenda, si dones aliquid *ad nutrias*, vel ad *susceptionem ordinis*, vel *ingressum Religionis*.

Dividitur 2. in remuneratoriam, & simplicem; *remuneratoria* est, quæ sit aliquid pro obsequio, & industria in eorum remuneracionem; *simplex* habetur, quando aliquid liberaliter donatur, ita, ut præcipua causa motiva sit *exercere liberalitatem*, quamvis interveniat peculiaris affectio, & amor erga donatarium. Præter has variae sunt aliæ donationum species; nam alia est *colorata donationis*, de qua L. ab *Anastasio* §. 1. C. mandati, ubi alio nomine *figurata* dicitur, & est idem atque *simulata*, *occulta*, *clandestina*, & non sincera: alia *in officiosa donationis*, quæ sit contra officium, nempe obsequium pietatis, v. g. quia filii, vel parentes excluduntur à bonorum subficio, sive ex intentione donantis, sive re ipsa, L. i. C. de inoff. donat. quod sufficit ad revocationem, L. *si liqueat*, C. codem.

Præter hæc not. 1. *donationis* appellatione in materia statuti, venire donationem *rigorose*, ac *properie* sumptam, nimirum simplicem, quæ sit ex mera liberalitate, non autem, quæ sit ex causa; ita sim. de Prætis l. 2. f. 109. n. 1. & alii, volentes, quod, si statutum mandat, insinuari *donationem* à centum supra, quia est contrajus commune, intelligi de propria, & vera donatione, quæ est ex liberalitate; Tuschus præticar. conclus. tom. 2. lit. D. con. 621. n. 20. post Bald. conf. 341. n. 3. lib. 1. qui ad dit rēnuntiationem pignoris non esse donationem n. 23. illud quoque, quod donat Pater filio usque ad legitimam, non esse donationem, & n. 24. cum Bald. conf. 371. repudiationem hereditatis donationem non esse.

Not. 2. *donationis* appellatione in prohibitis, nec venire donationem *causa mortis*, ut ex L. *filius fam. §. sedeum. ff. de donat. tradit. Natta* conf. 645. n. 3. l. 4. Quod vero statutum, vel constitutio prohibens minorēm *donare sub quacunque forma*, vel alienare, nisi servata certa solennitate, non comprehendat *donationem causa mortis*.

Tract. in Lib. III. Decretal. Questio XXIV.

454   *ut docet Baldus* con. 169. junct. casu. 1.4.
 ut refert Tusch. cit. conc. 622. n. 21. *Obligationis nomine*, quam irritat Trident. sess. 23. de reg. c. 16. venire *donationem*, quæ proinde non valet sine solennitatibus ibi requisitis, docet Sanchez 1.7. Decal. c. 5. n. 20. *renunciationem* autem, non esse propriæ donationem tradit Salas de Leg. D. 15. n. 75. quia *donatio* est de re propria; *renuntatio* vero tantum de approprianda per acceptationem; unde Fernandez absolute, & sine ulla limitatione dixit, hæreditatem, aut legatum renunciatum, in fraudem fisci, non revocari.

1935   Not. 3. *donationem inter vivos factam pure, seu absolute, ac simpliciter, esse propriæ donationem, & statim, cum eam acceptat donatarius, transferre rei dominium in donarium, facta rei vera, vel facta traditione; ante acceptationem autem non parere actionem; secus acceptatum;* *S. alia autem* Inst. de donat. & ea actio tendit ad rei traditionem.

1936   Not. 4. *donationem inter vivos fieri etiam posse sub conditione suspensiva; sed nunc ante conditionis eventum non obligat; vel sub modo, nimirum cum onere, v.g. ut donatarius rem donatam applicet ad pios usus, vel ad certum diem v.g. ut res sit donatarii post annum, vel ob causam, ut supr. dictum est, & pluribus diximus lib. 4. Donatio porro sub modo statim valet, & obligat, nec suspenditur propter adjec-tum modum; revocari tamen, & donatum repetiri potest modo non impleto.* L. 1. C. de donat. sub modo. *S. 1. de insinuatione donationis.*

1937   Not. 5. ex donationibus inter vivos quasdam esse, quæ requirunt *insinuationem*; hæc, ut sumitur in L. Lat. C. de donat. definitur à Juristis apud Alex. Scot. V. eod. *scriptura facit in praesentia publicarum personarum, & in actis*, ubi superfluum est testes adhiberi, cum publica monumenta sufficiant; à Theologis autem duce Molina tom. 2. D. 278. & Lessio lib. 2. c. 18. n. 97. sic describitur: *est simplex suæ mentis declaratio qua quis declarat iudic. i. se libere donare huic tantum, vel tantum atque tabellione redigente id in actis*; ad quam non opus est causæ cognitio, vel facultas à Judice, vel quod in loco judicij fiat; sed sufficit, *Judicis præsentia*, & quod donator per suum procuratorem præsens sit.

1938   Not. 6. ad illas porro *donationes inter vivos olim insinuationem fuisse necessaria requisitam, quæ ducentos postea quæ recentos solidos excedebat.* *S. alia autem* Inst. h.t. & L. 34. C. eod. hodie autem illas tantum, quæ quingentos solidos excedunt, *S. alia autem*; omissa vero insinuatio invalidat donationem quoad excessum tantum; non autem quoad reliquam suminam. L. *sancimus* 34. C. h.t. & cit. *S. alia autem*; ubi adverte, per *solidum* in *jure intelligi aureum* *Ungaricum*, quorum 72. libram *aui conficiunt ut notat Pirhing* h.t. n. 5. qui ex My singero, & Scheidevino recte addit, ex generali, & jam recepta consuetudine per *solidum* nunc intelligi *aureum Ungaricum*, seu *ducatum*.

1939   Not. 7. ab illa regula, quod *donatio excedens quingentos solidos, insinuanda sit, excipi i. donationem factam in reparationem ædium, L. pen. C. h.t. 2. factam pro redemptione captivorum, cit. L. penult. 3. factam Ecclesiæ, Monasterio, vel loco pio, aut ad pias cauas; quia jus civile nequit disponere in præjudicium pia cause, ut recte, ac pluribus exemplis demonstrat Cardenas in Crisi Theol. tr. 2. D. 21. c. 8. n. 162. 4. *Donationem remuneratoriam, si non excedat merita, sic Clarus* cit. q. 16. 5. denique omnem donationem, quia sit *ob causam*; quia tales donationes non sunt donationes stricte, & constat ex n. 1935. his præmissis:*

1940   Quæstio 1. est, an Episcopi, Prælati, aut Rectores Ecclesiæ, de rebus Ecclesiæ, Collegi, vel Monasterii, possint facere donationes merè gratuitas, nimirum nullo alio, quam meræ liberalitatis titulo subnixæ; de hoc agitur c. *Fraternitatem*. 2. h.t. ubi Alexander III. Fraternitatem tuam ait, *credimus non latere, quod cum Episcopus, & quilibet Prælatus, Ecclesiasticarum rerum sit procurator, & non Dominus, conditionem Ecclesiæ meliorare potest; facere vero deterioriorum non debet: accepimus autem, quod predecessor tuus graves donationes in rebus Episcopatus fecit, in detrimentum Ecclesiæ, suis Canoniciis inconsultis. Unde, quoniam donationes hujusmodi de jure non tenent, indulgemus tibi, ut licet donationes hujusmodi tam à Clericis, quam à Laicis legitime revocare.*

1941   Ex hoc textu deducitur, Prælatos, & Rectores Ecclesiæ, de harum bonis non

In Tit. XXIV. De Solutionibus. 455

non posse licet & validè facere donationes propriè dictas, nimirum pure liberales sine consensu Capituli, & alius de jure requisitis, pro quo non. quod *antidorum* sit contraria donatio juxta Gloss. ad L. sed & *f. S. consuluit.* s. de pet. hæred. & interpretatur *remuneratio*, seu *retributio*; hinc antidoralis obligatio apud Sanchez lib. 2. Decal. c. 23. n. 30. non est de rigore justitiae; sed politica ex gratitudine, & urbanitate, quæ correspondet beneficiis, proindeque (ut habetur *S. consuluit* legis citata) dicitur obligatio, non efficax ad agendum; sed equitate subnixa, ad excipiendū.

1942 Not. 2. dictum c. intelligi quoad donationes, *immodicas*, & *magni preii*, nam módicas potest cum consensu Capituli vel etiam sine, ubi consuetudo est, c. *Cœterum* h. t. ubi dicitur, quod in considerando, an valeat donatio facta per Prælatum? debet attendi *quantitas re donatae*, & *loci conuenientia*, inhærendo literæ donationes autem módicas etiam mere liberales, nec sacræ canones, nec consuetudo reprobat; Cœterum, etiam sine consensu Capituli, & Solemnitatibus juris, ob causam pietatis, vel misericordie, seu titulo eleemosynæ facere possunt, c. 1. h. t. imo, & remuneratorias magnorum beneficiorum, quæ Ecclesiæ, vel Prælato, ejus intuitu præstata fuerunt 12. q. 2. c. *Quicunq. 66.* ibi: *quicunq. Episcopi suffragio cuiuslibet, aliquid Ecclesiastice utilitatis providerint, & pro eo quodcumq. commodum in remuneracionem promiserint, promissi solutionem eos exsolvere oportebit, ita, ut id ad Concilium Provinciale deferatur, ut eorum conventione confirmetur; quia* (sicut Paulus ait) *dignus est operari in mercede sua.* & c. *Per tuas.* s. h. t. ubi titulo remuneracionis certa terræ portio in feudum Laicis ab Episcopo concessa approbatur ab Innocentio III. quod tamen intellige, servatis is, quæ dicta sunt in Tit. de rebus Ecclesiæ non alieni.

1943 Quæstio est 2. qualis in dubio fieri debet interpretatio in donationibus inter vivos? R. quod latissima in favorem donatarii, ut expressè dicitur in c. *Cum dilectis.* 6. h. t. ubi etiam dicitur, quod *clausula onerosa*, post multas donationes apposita, tantum proximam donationem afficiat; sic tamen, ut fiat secundum intentum disponentis, sic Barbosa ibidem, quod ta-

men limita, ut procedat, quando agitur de præjudicio disponentis; non autem, quando agitur de præjudicio tertii L. 2. C. de precib. Imper. offerend. vel cum derogatur juri communii. Gloss. in c. 3. de officiis Jud. ord. in 6. v. *Dissolutiones.*

1944 Quæstio est 3. quid censeatur concessum, quando Episcopus, *consentiente Patrono*, Religiosis concedit aliquam Ecclesiæ his verbis: *concedo vobis istam Ecclesiæ*; utrum concessa videatur in eorum usum, vel *jas tantummodo Patronatus?* hoc dubium Episcopus Heliensis proposuit Innocentio III. qui eidem rescriptis: Si Episcopus conserat Ecclesiæ, cum consensu Patroni; *Patronum* videri conserre, *quod siuum est*, jus videlicet Patronatus; Episcopum autem id, quod temporaliter obtinet, nimirum *fructus*, in Religiosorum usus convertendos; si vero nulli preventis ad ipsum pertinent, *omnes proveniens* (præter cathedralicum) videri in usum eorum convertendos; sed ad hoc ab Episcopo Capituli consensu esse requiriendum; sic c. *Pastoralis.* 7. h. t. quo habetur verbum *concedo* non inferre ex se, *omnimodam dominii translationem*; ideoq; in dubio referri ad jus singulare, si quod habet Episcopus in Ecclesia, & similiter ad jus Patrohatus, quod habet Patronus, si tali concessione consentiat: Secus quando Episcopus nullum jus singulare redditum, vel pensionis, obtinet in Ecclesia; tunc enim videtur concedere *omnes* redditus in usum Religiosorum, vel aliorum, quibus Ecclesiæ concedit, ne concessio videatur frustratoria; quia non appetat ratio, cur magis concedere debeat aliqua, quam omnia, cum omnia sint ejusdem conditionis, & qualitatis arg. c. *Cum in una de decimis*; sic Panormitanus in dict. c. *Pastoralis* n. 8. excipe tamen *cathedralicum*, & *procurationes* in visitatione, propter alibi dicta.

1945 Quæstio est 4. an Episcopi habeant speciale privilegium donationes faciendo? R. habere, ut dicitur in c. *Apostolica.* 9. h. t. ubi habetur, quod donatio quinagesimæ, vel centesimæ, quam facit Episcopus de rebus Ecclesiæ, cui præest, si fiat cum gravi Ecclesiæ sua detimento, possit legitimè revocari; nec etiam possit ultra quinquagesimam, vel centesimam conferre, etiam cessante lesioné Ecclesiæ.

456 Tract. in Lib. III. Decretal. Questio XXIV.

sive, sine auctoritate Superioris. Circa
hoc not. istud privilegium donandi quin-
quagesimam, aut centesimam Ecclesiae
alteri, esse proprium Episcoporum; non
inferiorum Praelatorum, quia iura solum
faciunt mentionem Episcoporum, c. Bona
rei, & c. Si Episcopus. 12. q. 2. restringita-
men ad propriam Parochiam, sive Dioce-
sesim; nam, nomine Parochie, Dioecesis
venit in hoc textu, & c. 1. de raptoribus,
ut notat hic Panormitanus: igitur non
poterit Episcopus, vi hujus privilegii, de
bonis Ecclesiae sua donare quinquagesi-
mam, aut centesimam reddituum partem,
monasterio, aut Ecclesiae sitae extra suam
Dioecesim.

1946 Questio est 5. an donatio inter vivos
semel perfecta, & acceptata, revocari
possit? b. etiam nondum facta traditione
non posse regulariter L. 2. & fin. C. de re-
vocand. donat. vel rescripto Principis.
L. 5. vel amissione instrumenti donatio-
nis L. 2. C. eod. dixi regulariter, nam ali-
qui casus sunt excepti, ut habetur L. fin. C.
h. t. & c. fin. cod. ibi: Propter ejus ingra-
titudinem, in quem liberalitas est collata
donatoris persona, de rigore juris eam potuit
revocare, si forte in ipsum impias manus in-
jeceris, aut sibi atrocis injuriis, seu grave-
terius suarum damnum, vel vita periculum
infere presumperit; quod tamen donato-
ris, qui hoc tacuit, non extenditur Successores.

1947 Ab hac tamen regula (quod donatio
revocari possit propter ingratitudinem
donatarii) excipi. 1. donationes ob causam
L. penult. §. Si quis junct. gloss. v. Irrevoca-
bilis, & L. Aquilins fin. h. t. 2. factas pro causa
cum facta sint Deo; & delictum adminis-
tratoris non debeat in detrimentum Ec-
clesiae retorqueri, nisi directe forent in
commodum ipsius Praelati, 3. factam cau-
sa dotis post contractum matrimonii.
L. 24. C. de jure dot. 4. collationem be-
neficii; quia collator non liberaliter, sed
ex necessitate officium confert.

1948 Prater haec not. 1. hoc jus revocandi
donationem non extendi ad haeredem
Donatoris, qui non potest revocare do-
nationem factam a defuncto propter in-
gratitudinem in se commissam, aut in
ipsum defunctum; rationem recte affi-
gnat Panormitanus; quia donatio fit ex
merita liberalitate donantis, & intuitu Do-
natarii, non haeredis; ideo ingratitudo

consideratur solum respectu donatarii,
non haeredis; sunt enim merita, & de-
merita personalia, ideoque per se non
transeunt ad haeredem, ut optimè notat
Panormitanus n. 4.

Not. 2. si Collator sciens ingratitudi- 1949
nem commissam, tacuit, nec declarando
suum voluntatem revocandi, jus revo-
candi non transire ad eius haeredes, c. fin.
h. t. Secus, signoravit, vel à revocatione
impeditus, vel morte preventus fuit, arg.
c. cum in veteri, de elect. & L. fin. s. de dilat.
fa. in quo poneranda sunt haec verba:
quando donator tacuit; neque enim dicitur
tacuisse, qui ignorat, vel non habet tem-
pus competens ad agendum.

Not. 3. ut revocatio donationis ob in 1950
gratitudinem recte fiat, advertendum,
eam non ipso jure fieri, sed per sententiam
Judicis, L. fin. C. de revoc. donat. 2. in dicto
casu (probata ingratitudine, & latasen-
tentia pro donatore) revocari primo
omnia donata, quæ adhuc sunt penes
donatarium, non autem illa, quæ anteli-
tem, ipsi motam, desit possidere; 2. etiam
fructus perceptos post item contesta-
tam; sic Zoëlius in ff. h. t. n. 103.

Alter casus, quo donatio inter vivos 1951
revocari potest, est, si non sit impler modus, seu obligatio, sub qua donatio est, ut
constat ex n. 1931. tertius, si quis, non ha-
bent liberos, vel omnia sua bona, vel par-
tem, inter vivos purè gratuitè donavit, &
postea inopinè, & præter spem liberos
suscepit, tunc enim tota donatio revoca-
ri potest L. fin. quam. 3. C. de revoc. do-
nat. sed intellige, de liberis natura libris, &
legitimis, non illegitimis, licet Principis re-
scripto legitimatis; sic Pirhing. h. t. n. 45.
Sed excipi. 1. nisi Donator expressè juri
revocandi renuntiaverit, ut vult Clarus
cit. q. 22. quamvis valde probabile sit, ta-
lem renuntiationem esse in præjudicium
liberorum, quorum favorem lex illa, fin-
quam respicit, adeoque invalidam esse;
2. donationem ob causam, quæ respicit
commodum donatoris; sic enim non est
merita liberalis; 3. donationem ad causam
piam; haec enim in dato casu non tota re-
vocatur, sed solum in ea parte, quæ ad le-
gitimam jure naturæ liberis debitam ne-
cessaria est, sic Abbas in c. fin. h. t.

Quartus casus est in donatione inoffi- 1952
ciosa, quæ scilicet facta liberis, uni, vel al-
teri,

teri, aut extraneo, contra officium paterne pietatis, si scilicet per hoc legitima reliquis jure debita, vel auferatur, vel diminuat, L. 1. 2. 3. & 7. C. de inoffie donat. Si peras, an donatio inter vivos revocari possit ob alias causas ingratitudini Donatarii, vel pares, vel maiores? R. negativam esse conformiorem iuri, cum in cit. L. fin. dicatur: *Ex h[ab]itum modo causis donationes everti conedimus*; affirmativam autem exequitati. v. Less. l. 2. de Just. c. 18. n. 104.

1953 Questio sexta est, an valeat inter vivos donatio omnium bonorum: praesentium, & futurorum? corporalium, & incorporalium? R. 1. non esse illicitam jure naturae; quia fieri potest etiam summe laudabiliter, ut patet in his, qui reliquo seculo, bona omnia donant pauperibus, vel ad alias pias causas, & in Religioso statu Deo serviant; cum in tali donatione nihil omnino dissonum recte rationi contineatur; ex quo etiam sequitur jure naturae validam esse tales donationes, loquimur autem de donationibus inter vivos.

1954 Resp. 2. dictam donationem jure civili prohibitam, & invalidam esse, L. stipulatio hoc modo concepta ff. de verb. oblig. L. omnes §. 14. iuu. ff. quae in fraudem Creditorum: cum adimat facultatem testandi, præbeat causam captandi mortem donantis, & Subditos Reipublicæ reddat miseros; Loquimur autem de donatione inter vivos; ita tenet communissima sententia, & ferè etiam praxis Tribunalium, ut notat Wading de contr. D. 3. dub. 12. §. 1. Hauboldus tamen tom. 3. tr. 9. n. 167. ait talem donationem nullo jure videri prohibitam; ubi leges, & canones in contrarium dissolvit, & complures etiam, pro sententia sua Doctores assert, satis probabiliter; si tamen retineatur prior opinio; ab ea excipietur. 1. donatio ob causam, cum non sit donatio stricte. 2. donatio omnium bonorum, reservato tamen usufructu (jure usufructuarii donanti salvo) qui sufficiat pro alimenris, & facultate testandi de fructibus; sic Castropalaus cit. §. 3. n. 2. 3. donatio omnium bonorum facta ad pias causas; nam his præjudicare non possunt leges, ut diximus alibi. 4. donatio omnium bonorum causa mortis; cum enim revocabilis sit, non auferit facultatem testandi; nec donantem miserum reddit.

1955 Not. autem 1. sub nomine *omnium bonorum* Tom. III.

norum, mobilium, & immobilium, vivorum, non venire jura, & actiones, L. à Divo Pio. §. in venditione. ff. de re judic. L. quod Tuberonis. §. in peculio. ff. de peculio; Secus sub nomine *bonorum corporalium*; nota 2. nec sub nomine omnium bonorum in tali loco venire jura, & actiones; quia jura, & actiones loco non continentur; L. Cajus ff. de Legat. 2. L. si fideicommissum ff. de Judicis Jul. Clar. §. *Donatio* q. 19. nota 3. donatione hereditatis, sub hoc nomine intelligi etiam jura, & actiones; nam nomine *hereditatis* universum jus defuncti intelligitur, L. aliud ff. de verb. signif. quando autem donatur *hereditas*, intelliguntur sola bona *praesentia*, nam hereditas *contratu inter vivos* dari non potest, L. *hereditas*, C. de pact. conventis. L. *pactum, quod detali*, C. eod. & L. *Ex eo*. C. de inutil. stipulat. an autem donatio omnium bonorum, quam jus commune invalidat, apposito juramento confirmetur, sic, ut valeat vi pacti, & obliget in vi Justitiae; resolvi potest ex dictis l. 1. ad tit. de pactis, ubi diximus, quod pacta, jure positivo irrita, apposito juramento obligent in vii iuramenti & religionis; non autem in vii pacti, seu justitia; sic Castropalaus P. 7. D. 2. p. 24. §. 2. n. 1. contra Hauboldum tom. 3. tr. 9. n. 165.

ARTICULUS II.

De donatione causa mortis.

1956 *Donatio causa mortis*, de qualitate in jure
D. L. 1. & L. *Senatus*. ff. de mortis causa donat. & Instit. de donat. sic describitur à Molina tr. 2. dist. 287. Donatio causa mortis est, quando gratis aliquid traditur, aut promittitur, ut donantis morte absolute, aut ea sola morte, quæ de proximo, quando donatio fit, timetur, secuta, ante donatarii mortem, res irrevocabiliter donatarii fiat; cum deambulatoria donantis usque ad ipsius mortem facultate revocandi omnino eandem donationem; discrimin inter testamentum, & donationem causa mortis constituit Covarr. 3. p. in rubric. de restam. n. 13. quod in testamento non requiratur *præsentia haeredis* L. *cum Pater* §. *Surdo*. ff. de legat. 2. at in donatione causa mortis requiratur *præsentia donatarii* L. *si inter moria*. ff. de donat. causa mort. adeo, ut alius nequeat donationem nomine alterius acceptare, nec acceptatio postea facta per donarium proficit.

Mmm

Ex